

EDUCAȚIE ARTISTICĂ
CLASA XII
SEMESTRU II

1. IMPRESIONISMUL

Impresionismul este un curent artistic ce-si are originea in Franta, unde un grup de pictori resping temele oficiale(istorice, mitologice, anecdotice), adoptand o viziune originala asupra lumii sensibile si o tehnica noua ce consta in transpunerea pe suport a senzatiilor vizuale fugitive pe care le au in fata motivului. O fac cu ajutorul divizarii tusei in culorile componente ale spectrului. Din acest moment, pictand in aer liber fara clarobscur si fara contururi, imagine topindu-se in atmosfera in timp ce chiar umbrele sunt redade prin culoare, artisti respectivi aplica o lovitura de gratie artei academiste oficiale. Consecintele actului lor au afectat in mod decisiv viitorul picturii moderne care va trebui sa se raporteze obligatoriu la acest curent, fie aprobandu-i metoda si folosind-o in parte, fi negand-o. Ca orice curent artistic, impresionismul are precursori si un istoric. Cei care le-au dat idei impresionistilor au fost Corot, Jongkid, Boudin si englezi Constable si Tuner. Prin 1862, pictorii considerau ca arta stagneaza datorita regulilor prea rigide invatate la Arte Frumoase si se aduna la Paris in jurul lui Claude Monet. Pe calea trasata de Eugene boudin si Johan Barthold Jonkin in anii 1850-1860, ei isi executa tablourile in aer liber, pe o tema data, incercand sa surprinda manifestarile efemere ale atmosferei. Evitand atelierul si artificiile sale, ei aduna senzatii vizuale despre peisaj, picteaza lumina si efectele ei.

Artisti se formeaza in atelier particulare si de stat si fac schimb de idei la cafeneaua Guerbois. Estetica impresionista, anuntata de Wiliam Tuner, e influentata de Gustave Coubert si de realism. Adeptii sai venerau pe Eugene Delacroix, care experimenteaza inainte de ei impartirea culorilor, culorile complementare si contrastele colorate. Ei exploreaza si noi surse de inspiratie, stampele japoneze si fotografia inventata in 1839.

Refuzati la saloanele oficiale si considerati "mazgalitori", artisti traiesc in mizerie si cauta se se faca cunoscuti prin intermediul expozitiilor particulare. Prima manifestare se tine la Paris, pe bulevardul Capucines, in atelierul fotografului Felix Nadar, in anul 1874. Cu aceasta ocazie, jurnalistul Louis Leroy de la Chaviari da nastere cuvintului "impresionism", ironizand titlul celebrului tablou de Claude Monet, Impresie, soare-rasare.

Alte sapte expozitii se succed pana in 1886. Deja divizat la acea data, grupul se imprastie. Incepand cu anii 1880-1890, miscarea se transmite artistilor straini dar, mai ales, deschide calea unor reactii estetice libere.

In ciuda ostilitatii generale, Emile Zola si negustorul de tablouri Paul Durand_ruel sustin pictura impresionista care prizinta o lume pasnica in care nu apar greutatile sociale, politice si economice, specifice perioadei de atunci.

Caracteristici

Inovatiile in materialul pictorului favorizeaza munca in exterior: sevaletul usor si culorile in tub de zine faciliteaza transportul operelor. Pictorul alege la negustorul de culori panze de mici dimensiuni, deja scrobite, si picteaza rapid mai multe tablouri pentru a materializa senzatiile efemere pe care le percepe. Impresionismul marcheaza o perioada importanta in istoria peisajului francez. Pictorii observa Parisul si periferia sa, isi pun sevaletul in Normandia si in Ile-de-france, pe malurile Senei, la tara si pe malul marii.

Cautarea noilor senzatii colorate ii face sa calatoreasca mult(de exemplu Claude Monet merge in Normandia, la Londra, in Olanda...).

Titlul operelor precizeaza un loc, un anotimp sau o anumita ara a zilei.

Foarte captivati de miscare, natura si modernitate, ei picteaza calul, trenul, podurile, velierele, drapelele, fumul, cerul, norii, dansatoarele, apa si reflexele. Compozitia redusa la cateva planuri suprapuse da impresia ca peisajul se rastoarna in prim-plan. Impresionisti abandoneaza punctul de vedere frontal si iluzia profunzimii. Ei inmultesc cadajele de sus in jos si invers. Contururile, densitatea si formele se sterg cu miscarea si lumina.

Pentru a reda senzatia naturala si pura aerului liber, impresionisti folosesc culorile spectrale ale soarelui: albastru, galben, rosu(culori primare) si tonurile lor intermediare impreuna cu albul.Pictorii ai luminii, ei exclud griul si negrul si substituie clarobscurului traditional jocului de reflexe ce transforma tonurile reale, colorand umbrele. Pentru a pastra forta culorilor si a sugera stralucirea soarelui, impresionistii nu fac amestecuri pe paleta si impart tonurile deschise si pure, pe panza. Culorile se combina la distanta sub privirea fermecata a spectatorului(amesec optic). Ei obtin, de asemenea, o licaire luminoasa, juxtapunand culorile complementare: Monet indrageste amestecul dintre verde si rosu, iar van Gogh il prefera pe cel dintre albastru si portocaliu. Forma se cufunda cu urma pensulei: tusele horizontale sugereaza clipocitul valurilor, o serie de bastonase sunt fire de iarba iar frotiurile redau o infiorare a frunzisului.

Artisti

Franta

Unul din cei mai fideli ai impresionismului, Camille Pissario(1830-1903) isi compune operele compact, practica scriile si se joaca cu punctele de vedere, in jos sau in sus.Edouard Manet(1832-1883) stimuleaza tinerii impresionisti cu "Dejun pe iarba", care provoaca un scandal in Salonul de tablouri refuzate din 1863 si realizeaza cateva tablouri in aer liber. Stilul sau il asezam intre realism si impresionism.

Edgar Degas(1834-1917) picteaza o viata urbana comparabila cu societatea fescrisa de Emile Zola. E pasionat de miscare si de libertatea cadrajului. Artistul se exprima prin tehnici variate(pastel, guasa) si inventive, dar nu picteaza in aer liber.

Initiat in impresionism de Camille Pissario, Paul Cezanne(1839-1906) contesta disolutia formelor, opunandu-i soliditatea geometrica si fermitatea contururilor.

De nationalitate britanica, Alfred Sisley(1839-1899) se stabileste in Franta si devine pictorul locurilor din Ile-de-France. Considerat seful de grup al impresionismului si poet al garadinilor ai al apei, Claude Monet(1840-1926) studiaza, de-a lungul intregii sale vieti, variatiile atmosferice si senzatiile colorate ce rezulta in urma lor. Experienta sa il incita sa sugereze timpul ce se csurge in serii: el imortalizeaza in mai multe tablouri in clipe luminoase, observate pe acelaș motiv. Frederic Bazille(1841-1870) adopta o paleta deschisa si studiaza lumina in aer liber.

Jocurile de lumina il captiveaza pe Pierre-Auguste Renoir (1841-1919). Spre 1883, el renunta la efectele colorate evanescente si trece din nou la formele dense. Stilul impresionist impus de Gustave Caillebotte (1848-1894) conserva un desen precis. Instarit si generos, pictorul isi sustine financiar prietenii impresionisti, cumparandu-le operelele. Estetica impresionista ii duce pe Paul Gauguin(1848-1903) si pe Vincent Van Gogh(1853-1890) la dezvoltarea unui stil personal.

Germania

Max Liebermann(1847-1935) adopta impresionismul prin 1890, iar Lovis Corinth(1858-1925) se caracterizeaza printr-o miscare a pensulei viguroasa si densa.

Marea.Britanie

Intre 1888 si 1893, peisajele lui Philip Wilson Steer(1860-1942) dovedesc o anumita atractie spre Monet si Renoir.

Polonia

Artistii grupati in 1923, intr-o miscare, numita KAPISMUL sau "colorismul polonez", realizeaza tardiv opere impresioniste, chiar pana in 1930. Printre cei mai importanti, Jan Cybis(1897-?) dezvolta un lirism colorat in natura moarta, peisaj si portret.

2. JAZZ-UL

Jazz-ul (cuvânt de origină [engleză](#), scris uneori **jaz**, pronunțat în română [\[gez\]](#) sau [\[ğaz\]](#) ^[1]) este un stil de [muzică](#) apărut la începutul [secolului](#) al XX-lea în statele sudice ale [Statelor Unite](#), având proveniența în melodiile populației de culoare, urmașă a [sclavilor](#) de origine [africană](#). În muzica de jazz se recunosc în special influențe și tonalități de [blues](#) și [ragtime](#), la care se adaugă și elemente ale muzicii [europene](#). Mai târziu au fost preluate în jazz și [ritmuri](#) ale muzicii latino-americane.

Deși de dată relativ recentă, originea și semnificația inițială a cuvântului "jazz" (la început pronunțat în engleză la fel ca și *jass*) este controversată. O ipoteză ar fi înrudirea fonetică cu expresia "*chasse-beau*", o figură de dans din statul american [Louisiana](#), cândva colonie franceză. Alții cred că ar deriva din cuvântul *Jézabel*, numele unei prostituate din [New Orleans](#), în ortografie americană simplificată "*Jazz-Bel*". În jargonul populației locale cuvintele *jasm* sau *gism* înseamnă rapiditate și energie, au însă și o semnificație erotică. În [1917](#) formația *Original*

Dixieland Jazz Band a avut mult succes la sala "New York Columbus Circle", și cuvântul "jazz" a intrat în vocabularul curent, deși apăruse deja cu referire la muzică în 1913 într-un [ziar](#) din [San Francisco](#), fără să fi avut un ecou deosebit.

Elementele caracteristice ale jazzului

O definiție care să cuprindă toate elementele caracteristice ale jazzului, de la începuturile lui până în zilele noastre, valabilă pentru toate stilurile și pentru toți muzicienii, nu este posibilă. În istoria sa de peste o sută de ani jazzul a suferit numeroase transformări și s-a divizat în diverse stiluri, cu semnificații diferite, astfel încât este greu de spus ce este "tipic" pentru jazz. Se pot menționa totuși câteva elemente des întâlnite:

- **Tonalitatea** în muzica de jazz, spre deosebire de muzica tradițională europeană, pune accentul în primul rând pe expresivitate, și mai puțin pe frumusețea sunetului. Sunetele instrumentelor sunt aspre, nefiltrate și eruptive, vocea omenească este plângătoare sau țipătoare și acuzatoare, exprimând brutal adevărul neprelucrat estetic, într-o frazare caracteristică. Se vorbește de "*hot intonation*" (intonație fierbinte). Tonalitatea este însă diferită la diverși interpreți: voluminoasă și erotică la saxofonistul [Coleman Hawkins](#), elegantă la clarinetistul [Benny Goodman](#), tristă până la disperare la trompetistul [Miles Davis](#), triumfală la [Louis Armstrong](#), plină de strălucire la [Dizzy Gillespie](#).
- **Improvizația** - este poate elementul cel mai tipic în muzica de jazz. La început jazzul se cânta fără note, interpreții improvizau pe diferite teme sau armonii, individual sau alternativ în mici formații (*combos*), fiecare având propriul său stil de improvizație, ușor de recunoscut. Muzica este dezvoltată și interpretată de diferite personalități, compoziția și execuția se contopesc. Improvizația este în mod normal însoțită de repetarea schemei unui acord.
- **Ritmul** - însoțește totdeauna execuția muzicii de jazz, jazzul este o muzică "sincopată". Ritmul conferă muzicii un [swing](#) tipic, ocupă uneori primul plan, părăsindu-se tonalitatea melodiei și frazarea. La început ritmul era dat de trombon, apoi acest rol a fost preluat de instrumentele de percuție. Orchestrele sunt împărțite între o "*melody section*" (trompetă, clarinet, saxofon) și o "*rhythm section*" (bass, baterie, chitară, pian). Dar și instrumentele din "sectorul melodic" emit sunete sincopate. Între ritm și melodie se creează o stare de tensiune, alteori însă ele se contopesc într-un flux continuu, de nedespărțit, ca de exemplu în stilul "*Free jazz*".
- **Blues** - aparținând folclorului [afroamerican](#), este caracterizat de o formulă armonică constantă și de un ritm în patru timpi, este o componentă esențială a muzicii de jazz, care îi conferă o anumită dispoziție, atât în formele lente, cât și în cele mai rapide. ^[2]

Istoric

Origini

Jazzul își are originea în amestecul diverselor tradiții muzicale ale sclavilor negri proveniți din [Africa](#). Din tradiția africană derivă stiluri de interpretare care lasă cântărețului un spațiu larg de execuție și libertate de improvizare, cu o schemă "Întrebare și răspuns" (*Call-and-Response*) pe un fond ritmic complex, ce duce la sincoparea melodiilor executate de diverse instrumente. Alte surse ale jazzului sunt constituite de cântecele rurale ale culegătorilor de

bumbac, în stil *blues*, cântecele de leagăn și cele religioase (*negro spirituals*, apoi *gospel songs*). La acestea s-au adăugat și elemente ale muzicii europene (marșuri, imnuri, muzică populară), mai ales unele armonii și acorduri, ca principii de organizare a unor anumite forme muzicale.

Evoluția stilurilor în muzica de jazz

Istoria jazzului se confundă cu evoluția stilurilor în decursul anilor, care formează un lanț logic continuu, în care fiecare stil constituie o verigă obligatorie, ce nu poate fi înlăturată fără a compromite întreaga înțelegere a jazzului. Se spune în mod curent că jazzul a luat ființă în [New Orleans](#) în jurul anului 1900, deși o muzică asemănătoare era executată în acel timp și în [Kansas City](#), [St. Louis](#) sau [Memphis](#). Însă înaintea stilului "New Orleans" exista deja "Ragtime"-ul.

Jazzul în România postbelică

După ce în comunism mult timp jazzul era considerat o manifestare decadentă a imperialismului american, începând cu "dezghețul" cultural din 1964, s-au deschis cluburi de jazz, la radio și televiziune se transmit emisiuni cu muzică de jazz, [Benny Goodman](#), [Louis Armstrong](#), [Woody Herman](#) au concertat la [București](#). Au urmat Festivalurile Naționale de Jazz de la [Ploiești](#) (1969 - 1971), [Festivalurile Internaționale de la Sibiu](#) (din 1974 până în zilele noastre), Festivalurile Internaționale de Jazz "Richard Oschanitzky" de la [Iași](#), Festivalurile Internaționale de Jazz de la [Gârâna](#), ș.a.

Revista "Secolul XX" a cuprins, în martie 1965, o sumară istorie a jazzului alcătuită de [Cornel Chiriac](#), animator al emisiunii radio de muzică "rock" "Metronom", continuată de el, după emigrarea în [Germania](#) (1969), la *Radio Europa Liberă*. Mare iubitor al acestui gen, membru fondator al *Federației europene de jazz*, Chiriac va copia discuri întregi pe benzi și le va aranja în arhiva radiodifuziunii. „Toată bandoteca radio este scrisă și pusă de mâna lui Cornel Chiriac”, avea să spună mai târziu [Aurel Gherghel](#).

Dintre interpreții de muzică de jazz din acel timp sunt de menționat [Richard Oschanitzky](#), [Jancy Korossy](#) sau [Eugen Ciceu](#), care concertau adesea sub denumirea de "muzică de estradă". În perioada anilor '70 - '80, muzica jazz s-a întrepătruns cu [rock](#)-ul în compozițiile unor formații precum [Experimental Q](#), [Post Scriptum](#) sau [Basorelief](#).

Începând cu anul 1990, jazzul cunoaște un cerc larg de simpatizanți și interpreți, grupați, de exemplu, în "*Art Jazz Club*". [[Se afirmă nume noi: Lucian Ban, Cristian Soleanu, Arthur Balogh. Cel dintâi (Lucian Ban), în anii '90, "scoate" două CD-uri în România, după care se stabilește la New York, devenind în scurtă vreme cel mai interesant și de perspectivă jazzman român (CD-uri, concerte, proiecte, turnee, colaborare cu ICR).

Între [7 mai-13 mai 2007](#) a avut loc în [România](#) un concurs internațional de jazz ("*International Jazz Competition*").

Dintre compozitorii și interpreții români de jazz contemporani sunt de menționat:

- [Richard Oschanitzky](#) - compozitor, pian.
- [Johnny Răducanu](#) - compozitor, contrabas, pian.
- [Aura Urziceanu](#) - compozitoare, voce.
- [Anca Parghel](#) - compozitoare, voce.
- [Harry Tavitian](#) - compozitor, pian.
- [Dan Mândrilă](#) - compozitor, saxofon.
- [Marius Popp](#) - compozitor, pian.
- [Mircea Tiberian](#) - compozitor, pian.

- [Radu Goldiș](#) - compozitor, chitarist.
- [Eugen Gondi](#) - compozitor, baterie.

Importanți reprezentanți ai muzicii de jazz

- [Louis Armstrong](#) BUDDY BOLDEN-parintele jazzului
- [Bessie Smith](#)
- [Ella Fitzgerald](#)
- [Charles Mingus](#)
- [Mahalia Jackson](#)
- [Count Basie](#)
- [Chet Baker](#)
- [Billie Holiday](#)
- [Duke Ellington](#)
- [Coleman Hawkins](#)

Mari orchestre de jazz (*Big Bands*)

- [Fletcher Henderson](#)
- [Benny Goodman](#)
- [Artie Shaw](#)
- [Charlie Barnet](#)
- [Jimmie Lunceford](#)